

Gedragcode leerkrachten, leerlingen en ouders

Instemming MR op :

Vastgesteld op :

Evalueren in schooljaar :

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Wettelijk kader	3
3. Omgang algemeen	3
4. Gedrag van de leerkracht, personeel	4
5. Gedrag van de leerling	8
6. Gedrag van de ouder	9
7. Sociale veiligheid	9
8. Pesten	10
9. Seksuele intimidatie	10
10. Consequenties van het niet naleven van de gedragscode	11
Bijlage 1: Vijfsporenaanpak bij pesten	13
Bijlage 2: Voorbeeld PBS – groot en klein probleemgedrag	14
Bijlage 3: Voorbeeld Matrix gedragsverwachtingen / structuurafspraken	20

1. Inleiding

Met het opstellen van gedragsregels voor het sociale verkeer op school wil Cbs de Brug ongewenst gedrag, geweld, discriminatie en seksuele intimidatie voorkomen, aanpakken en bestrijden. Eveneens dient voorkomen te worden dat leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, leerlingen en ouders/verzorgers in situaties komen die voor een van beiden of voor allebei als onprettig wordt ervaren, misschien zelfs strafbaar zijn en tot rechtsvervolging kunnen leiden.

Dit protocol wordt bekendgemaakt aan personeel, leerlingen en ouders/verzorgers.

Algemeen verwacht Cbs de Brug dat de werknemers zich professioneel gedragen ten opzichte van leerlingen, collega's, ouders en andere betrokkenen, zowel binnen als buiten de school. Elkaar de ruimte geven en positief gedrag stimuleren, versterkt de omgang met elkaar en heeft de voorkeur boven beknootten en begrenzen. Professioneel gedrag houdt in ieder geval in dat de werknemer actief rekening houdt met de grenzen van de ander en op basis daarvan gepaste distantie bewaart in het contact met leerlingen, collega's, ouders en andere betrokkenen en het vertrouwen van deze personen niet schendt.

In deze gedragscode gaat het over alle vormen van omgang van en tussen medewerkers, leerlingen en ouders en verzorgers.

- Omgang leerkracht – leerling;
- Omgang leerkracht – ouder/verzorger;
- Omgang personeel onderling;
- Omgang leerling onderling;
- Omgang ouder/verzorger – leerling;
- Omgang met ouders onderling;
- Omgang met ouders – leerkracht.

N.B. Waar in dit document verwezen wordt naar de leerkracht heeft dit ook betrekking op het overige personeel en vrijwilligers.

2. Wettelijk kader

Voor het primair onderwijs bestaat – in tegenstelling tot andere beroepsgroepen – geen algemeen geldende gedrags-beroepscode. Schoolbesturen zijn zelf aan zet om een gedragscode vast te stellen waarin wordt aangegeven welk gewenst en professioneel gedrag van medewerkers verwacht wordt.

Deze gedragscode is een richtlijn voor de wenselijke en professionele pedagogische beroepshouding van de leerkrachten en medewerkers in hun omgang met leerlingen.

Per 1 augustus 2015 is voor scholen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs de wettelijke bepaling over de sociale veiligheid van leerlingen op school in werking getreden. Dit document 'Gedragscode' is onderdeel van het veiligheidsbeleid van Cbs de Brug.

3. Omgang algemeen

De algemene gedragscode voor alle actoren in de scholen is dat personeel, leerlingen, ouders/verzorgers elkaar gelijkwaardig en met respect behandelen. Met respect bedoelen we het respectvol aanspreken van elkaar, aanvaardbare grappen, geen seksueel getinte, racistische of discriminerende opmerkingen die kwetsend of veroordelend voor de ander zijn.

Er is altijd een gezagsverhouding tussen leerkracht/medewerker en de leerling. Leerlingen zijn op zoek naar grenzen en verwachten dat volwassenen die grenzen zullen aangeven. Onderwijspersoneel heeft hierin de rol van pedagogische begeleider.

Uitgangspunt is dat de werknemer actief rekening houdt met de grenzen van de ander en op veilige en gepaste afstand van de leerling blijft, wanneer deze dit aangeeft. Het personeelslid moet zorgen voor een omgeving en sfeer waarbinnen de leerling zich veilig voelt.

De verhouding is ongelijk, een leerling is hierin ondergeschikt aan een personeelslid en is per definitie slachtoffer als er iets mis gaat in deze situatie. Dat is zo op school, maar ook voor en na schooltijd. Een personeelslid moet zich er van bewust zijn dat een leerling zijn/haar gedrag anders kan interpreteren dan bedoeld.

De sociale veiligheid van leerlingen en personeel is een belangrijk aspect van de kwaliteit van onderwijs. De inspectie ziet daarop toe.

Deze gedragscode wordt jaarlijks met het team en de MR besproken en is een vast onderwerp van gesprek met nieuwe leerkrachten.

4. Gedrag van de leerkracht

- De leerkracht bevordert de sociale veiligheid voor zijn of haar leerlingen;
- Leerkrachten en overige medewerkers bewaken de professionele grenzen van het persoonlijk contact en zorgen ervoor dat er geen ongewenste vertrouwelijk situatie ontstaat;
- De leerkracht is zich in alle situaties bewust van zijn/haar voorbeeldfunctie ten opzichte van leerlingen. Elke leerkracht is zich ervan bewust dat zijn/haar uiterlijk voorkomen en zijn/haar gedrag van invloed zijn op het gedrag van de leerlingen;
- De leerkracht maakt geen misbruik van de afhankelijkheidsrelatie die voortvloeit uit zijn/haar functie;
- De leerkracht spreekt leerlingen aan op ongewenst gedrag. Ongewenst gedrag kan vallen onder 'lastig gedrag', probleemgedrag of grensoverschrijdend gedrag zoals in onderstaand schema vernoemd:

Lastig gedrag	probleemgedrag	Grensoverschrijdend gedrag
<ul style="list-style-type: none"> • Zich niet aan de groepsregels houden, kletsen, storende geluiden maken (tikken, schuiven etc.), voor de beurt praten • Elkaar op een vervelende manier aanraken • Ja, maar.... • Andere kinderen afleiden, zich bemoeien met andere kinderen • Ruzie maken • Spullen kwijt raken • Te laat komen 	<ul style="list-style-type: none"> • Brutaal, respectloos gedrag • Ongewenst taalgebruik • Stiekem, oneerlijk gedrag • Snel boos, gefrustreerd raken • Niet regelgevoelig • Vechten, veel ruzie met andere lln • Liegen • Plagen • Afspraken niet nakomen • Materiaal kapot maken • Clownesk gedrag • Dominant, de baas spelen • Negatief sfeer bepalend 	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft te maken met 'door het lint gaan' • De leerling heeft geen controle meer over zijn emoties? • Heeft te maken met het manipuleren van andere kinderen tot negatief gedrag • Woedend gooien met materialen • Fysiek geweld • Pesten • Grof taalgebruik • Oppositioneel gedrag • Stelen

- Op onze school hanteert men de termen "groot én/of klein probleemgedrag". Wat wij hier onder verstaan is terug te vinden in bijlage 2 waarin een matrixen voor groot én klein probleemgedrag zijn opgenomen;
- In geval van veelvuldig grensoverschrijdend gedrag kan de school overgaan tot de procedure 'Schorsen en verwijderen' (versie 2021). Dit is altijd ter beoordeling van de directeur van de school;
- De leerkracht is bekend met en handelt naar de bestaande protocollen, gemaakte afspraken, wettelijke regelingen en klachtenprocedure;
- De leerkracht raakt een leerling uitsluitend functioneel aan en houdt daarbij rekening met de grenzen van een leerling:
 - Een aai of een schouderklopje zijn goede pedagogische middelen. Verder geldt in het algemeen dat de leerkracht goed oplet of de leerling gediend is van de aanrakingen. Een spontane knuffel van een kind hoeft niet geweerd te worden en wanneer een kind aangeeft bij de leerkracht op schoot te willen zitten, moet dat kunnen bij de jongste kinderen. De leerkracht initieert dit niet;
 - Er worden geen lichamelijk straffen gegeven, ook geen licht tikken of knijpen in de arm. Als vechtende leerlingen uit elkaar gehaald moeten worden, dan gebeurt dit met zo min mogelijk aanrakingen;
 - Bij bijvoorbeeld verwijdering uit de groep, komt het voor dat een leerling vastgepakt moet worden. De leerkracht kondigt dit vooraf aan en zorgt ervoor dat een andere leerling of collega in de buurt aanwezig is;
 - Indien nodig of gewenst worden de jongste leerlingen geholpen bij het aan- en uitkleden;
 - Verschonen van leerlingen in groep 1-2 kan voorkomen.
- Tijdens de gymles kleden de jongens en meisjes vanaf groep 5 zich geschelden aan en uit in de kleedkamers van de sportaccommodatie. De leerkracht is altijd verantwoordelijk voor de orde tijdens het omkleden. Het kan zijn dat een leerkracht moet optreden. De vrouwelijke leerkracht kondigt haar komst aan bij de jongens, de mannelijke leerkracht kondigt zijn komst aan bij de meisjes;
- Leerkrachten houden altijd rekening met andere culturen en geloven;

- Tijdens kampactiviteiten slapen jongens en meisjes gescheiden. Er slapen minimaal 1 vrouwelijke en 1 mannelijke leerkracht (wanneer beschikbaar) tijdens het kamp. Er zijn altijd meerdere volwassenen aanwezig. Tijdens het kamp gelden dezelfde gedragsregels als in de schoolse situatie;
- Leerkrachten vermijden zoveel mogelijk een-op-een-situaties en zorgt ervoor dat hij/zij zichtbaar is voor anderen en dat er te allen tijde iemand kan binnenlopen;
- Leerkrachten en medewerkers weten dat zij leerlingen in principe geen geheimhouding kunnen garanderen over zaken die de leerling wil vertellen. Bij signalen van seksueel misbruik, geweld, diefstal of racisme is de leerkracht verplicht actie te ondernemen. Dat geldt ook voor een onveilige thuissituatie van het kind. Indien er signalen zijn, verwijzen we naar het protocol zoals vermeld in de 'Meldcode';
- Leerkrachten en medewerkers hebben buiten school geen contacten met een leerling/leerlingen, anders dan dat ze elkaar wel eens tegen kunnen komen. Er worden geen afspraken met leerlingen gemaakt buiten de onderwijs-gereleerde omgeving;
- Het (tijdelijk) in huis nemen van leerlingen is zonder voorafgaande toestemming van ouders/verzorgers niet toegestaan. Voor leerkrachten met eigen kinderen die leerlingen als vriend(in) hebben ligt dit anders. Ook hier moet de leerkracht bewust zijn dat hij/zij ook de leerkrachtrol heeft;
- In de contacten met leerlingen via de communicatiemiddelen zorgt het personeelslid er voor dat het alleen om schoolse zaken gaat en is er sprake van sociale distantie;
- Leerkrachten en medewerkers die privé virtuele ontmoetingsplekken beheren, blokkeren de toegang van leerlingen tot deze plekken en gaan niet in op uitnodigingen van leerlingen opgenomen te worden in hun vriendengroep (zoals bijv. bij Facebook);
- Er is in de regel geen contact met leerlingen via telefoon of sms, anders dan over schoolzaken;

- Voor mailverkeer geldt dat hiervoor het e-mailadres van school gebruiken. Er wordt alleen gemaïld over schoolzaken;
- Leerkrachten zorgen voor gepaste kleding. De kleding is in geen geval aanstootgevend;
- De leerkracht behandelt ouders vriendelijk en correct, ook na een minder plezierige ervaring;
- De leerkracht praat niet negatief over andere ouders en geef daar ook geen kans toe;
- De leerkracht praat met ouders niet over andere leerlingen van school;
- De leerkracht praat niet negatief over collega's en geef daar ook geen kans toe;
- De leerkracht praat niet negatief over andere scholen;
- De leerkracht reageert altijd binnen vijf werkdagen op een mail van ouders en/of vraag om terug te mogen bellen (uitzonderingen en overmacht daargelaten);
- De leerkracht spreekt ouders aan op ongewenst gedrag. Er is sprake van ongewenst gedrag als de ouder de leerkracht respectloos in taal en gedrag (verbale of fysieke intimidatie) benadert. In dit geval geeft de leerkracht aan het gesprek te beëindigen en verzoekt de ouder de school tot nader bericht te verlaten. De directeur en mogelijk het Dagelijks Bestuur organiseren een gesprek met deze ouder waarin het ongewenst gedrag besproken wordt. Directeur en DB beslissen over de vervolgstappen. De ouder wordt (schriftelijk) geïnformeerd over de klachtenregeling van Cbs de Brug;

5. Gedrag van de leerling

- De leerling gaat respectvol om met zijn omgeving; medeklasgenoten, personeel en materiaal;
- De leerling is in staat om gedrag te reguleren en regels en afspraken op te volgen;
- Het dragen van gezicht bedekkende kleding (pet, zonnebril, niqab) wordt niet toegestaan. Wederzijds contact moet mogelijk en gezichtsuitdrukkingen 'zichtbaar';
- De leerling draagt geen aanstootgevende kleding;

6. Gedrag van de ouder

- De ouder is respectvol in de omgang met andere ouders, kinderen en het personeel van de school;
- De ouder onderschrijft de visie en het beleid van de school;
- De ouder kent de regels en afspraken van de school en handelt hiernaar.

7. Sociale veiligheid

Een school is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt.

Cbs de Brug maakt gebruik van een methodiek voor sociaal emotionele ontwikkeling (Kwink) en er vindt jaarlijks een monitoring plaats op het gebied van de veiligheidsbeleving van de leerlingen (via Vensters of WMK). Het **veiligheidsbeleid** is opgenomen in alle documenten die samen het Veiligheidsplan vormen.

Bovenstaande methodieken en signaleringsinstrumenten worden in preventieve zin ingezet.

8. Pesten

Het verschil tussen plagen en pesten is niet eenvoudig, want het verschil tussen plagen en pesten is soms moeilijk te maken. Over het algemeen vindt plagen incidenteel plaats en zijn bij plagen beide partijen aan elkaar gewaagd of zelfs vrienden van elkaar. Bij pesten ligt dat anders. De belangrijke verschillen tussen pesten en plagen zijn:

- pesten gebeurt met opzet, plagen niet;
- pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon (stelselmatig), plagen gebeurt af en toe en tussen verschillende personen;
- bij pesten is er sprake van ongelijkheid (in macht, kracht of sociale status), bij plagen is die ongelijkheid niet of veel minder aanwezig en zijn kinderen ongeveer even sterk.
- Plagen vinden beide partijen leuk, pesten vindt één van beiden niet leuk.

Er is sprake van pesten als iemand wordt geconfronteerd met uitsluiting of aanhoudende treiterijen, pesterijen. Dit kan zowel verbaal als fysiek zijn, maar ook via digitale kanalen.

9. Seksuele intimidatie

Hiervan is sprake indien iemand wordt geconfronteerd met ongewenste seksueel getinte aandacht in de vorm van verbaal, fysiek of non-verbaal gedrag dat door degene die hiermee geconfronteerd wordt als onaangenaam wordt ervaren. Het gaat hierbij om gedrag dat plaatsvindt binnen of in samenhang met de onderwijssituatie en kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn.

Als een medewerker van Cbs de Brug informatie krijgt over een mogelijk zedendelict (misbruik of intimidatie) door een medewerker van school, dan is hij/zij wettelijk verplicht de directie te informeren. Directie is wettelijk verplicht het schoolbestuur onmiddellijk te informeren.

10. Consequenties van het niet naleven van de gedragscode

Voor de leerkracht/personeelslid:

Indien een melding aanleiding geeft, dan wordt de gesprekkencyclus van kracht.

Voor de leerling:

De leerling die herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag laat zien zal geschorst worden (zie beleid 'Schorsen en verwijderen'), mogelijk gevolgd door verwijdering van school met inachtneming van de zorgplicht van de scholen.

Voor de ouder:

In het geval dat een ouder herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag laat zien, zullen er maatregelen genomen worden in overleg met het schoolbestuur.

In alle gevallen:

Als er sprake is van een gedrag waarbij tevens de wet wordt overtreden, wordt de politie ingeschakeld. Het inschakelen van de politie geschiedt door de schoolleiding (of namens de schoolleiding). In overleg met de politie worden de ouders in kennis gesteld.

